

Redacțiunea, Administrațiunea,  
și Tipografia  
Brașov, piața mare Nr. 30.  
Scrisorile neceruate nu se  
primesc. — Manuscrisurile nu se  
reținut.  
INSERATE se primesc la Admi-  
nistrațiunea în Brașov și la ur-  
mătoarele Birouri de anunțuri:  
în Viena: M. Dulak, Ziemerich  
Schickel, Rudolf Weiss, A. Oepelitz  
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.  
Domwiler, în Budapesta: A. F.  
Goldberger, Eckstein Bernas; în  
București: Agence Haas, So-  
cietate de Românie; în Ham-  
burg: Karoign & Loebmann.  
Prețul inserțiilor: o serie  
garmon pe o coloană 8 cr. și  
10 cr. timbru pentru o publi-  
care. Publicări mai dese după  
tarifă și învoială.  
Reclame pe pagina a 8-a o  
serie 10 cr. senu 30 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X

„Gazeta” iese în dă-care di.  
Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
Pe un an 12 fl., pe șese luni  
6 fl., pe trei luni 3 fl.  
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șese  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 3 franci.  
Se primumără la toate oficiile  
postale din țară și din arară  
și la dd. colectorii.  
Abonamentul pentru Brașov  
administrațiunea, piața mare,  
Cărgul Inului Nr. 30 etagia  
I.: pe un an 10 fl., pe șese  
luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. 50 cr.  
Cu dusul în casă: Pe un an  
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni  
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.  
senu 15 bani. Atât abonamen-  
tele cât și inserțiunile sunt  
a se plăti înainte.

Nr. 144.

Brașov, Mercuri 2 (14) Iulie

1897.

## Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Iulie 1897 st. v.

s'a deschis nou abonament la care  
invităm pe toți amicii și sprijini-  
torii fôiei nôtstre.

### Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șese luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonarea se pôte face mai ușor  
prin mandate postale.

Administrațiunea  
„Gazetei Transilvaniei”.

## Congresul din Carlovăț.

Alaltăeri, în 11 Iulie n. c., pre-  
cum scim, s'a deschis în Carlovăț  
cu mare ceremonie congresul națio-  
nal al bisericei sêrbesci.

Acest congres este de deosebită  
importantă pentru biserica sêrbescă  
din statul ungar, deoarece el are să  
se ocupe cu marea chestiune a orga-  
nizării autonomiei bisericei sêrbesci pe  
basa unui statut unitar.

Acest statut unitar este deja  
lucrat. În el se cuprind dispozițiuni,  
prin cari guvernului unguresc 'i se  
deschide un cerc de influință peste  
măsură mare asupra întregului or-  
ganism al bisericei sêrbesci. Acesta  
o simt Sêrbii fôrte bine. Elementele  
naționaliste din sinul lor s'au și pre-  
gătit la o rezistență puternică, care  
va da naștere la mari furtune în  
decursul debaterilor și nu e deschisă  
posibilitatea, ca din cauza acêsta să

urmeze eventual și disolvarea con-  
gresului, mai ales decât elementele  
maghiarone își vor vedé planurile  
periclitare din partea Sêrbilor națio-  
naliști.

Cu tôte că deschiderea solem-  
nelă a congresului a decurs în total  
neted, întreg Carlovățul fiind îmbră-  
cat în haine de sêrbătore, totuși deja  
la deschidere s'a zărit din depărtare  
norul, care anunță o furtună apro-  
piată.

Mai întâiu este remarcabilă ati-  
tudinea celor 65 de radicali, cari  
sub conducerea baronului Zivković,  
fost șef de secțiune croat, au ridi-  
cat glasul lor în contra procederei  
necorespundătoare regulamentelor și  
limbei de afaceri a congresului bi-  
sericesc, de-a se prezenta ca comisar  
regesc în limba maghiară, care n'a  
fost înțelesă de majoritatea congre-  
sului.

Nu mai puțin remarcabilă este  
împrejurarea, că la prânțul festiv  
dat de patriarhul Branković, invi-  
tații din sinul radicalilor au lipsit  
și prin urmare acești reprezentanți  
ai majorității n'au luat parte la ma-  
nifestațiunea în spirit conciliant, ce  
s'a făcut la acest prânț în urma  
toastului ținut de comisarul regesc.

Una din foile maghiare conchide  
din cuprinsul amintitului toast, că  
ministrul-președinte Banffy a întins  
mâna de împăcare patriarhului sêr-  
besc, căci cuvintele comisarului re-  
gesc sunt privite ca pronunțate în  
urma instrucțiunilor, ce le-a primit  
dela ministrul-președinte pe basa au-  
torizării, ce i-a dat-o acestuia din  
urmă rescriptul regesc.

Dacă radicalii s'au scusat și n'au  
voit să fiă prezenți la spectaculul  
acestei simbolice împăcări între ba-  
ronul Banffy și patriarhul lor, ei  
vor fi având de sigur cauzele lor  
bine întemeiate. Dér decât represen-  
tanții majorității deja dela început  
au luat o poziție atât de rezervată,

și pierde mult din importanță amin-  
tita manifestațiune.

Peste o di-două congresul se va  
constitui, și atunci, când vor fi toți  
la lucru, vom vedé, cum se vor  
grupa partidele și la ce rezultat vor  
ajunge nisuițele leale și în adevăr  
naționaliste, de-a lucra în unire pen-  
tru a da autonomiei bisericei sêr-  
besci o organizare, care să nu es-  
chidă a priori ori-ce dezvoltare li-  
beră în sinul ei.

Sperăm, că în situațiunea difi-  
cilă, în care se află și concetă-  
țenii nôtstri sêrbi, ei vor înțelege,  
că numai prin abnegare și o pro-  
cedere strins solidară pot impune  
unui guvern, care de tôte pörtă  
grijă, numai de aceea nu, ca să se  
întărescă elementul cultural-național  
al Sêrbilor în biserică și ca aceștia  
să se pôtă bucura de o autonomie,  
care să-i scutescă de miseriile inge-  
rințelor nesfirșite ale stăpânirii un-  
guresci.

## Deschiderea Congresului național- bisericesc al Sêrbilor.

Congresul a fost deschis Duminică  
înainte de amăzi în edificiul gimnasiunii  
prin baronul Fedor Nikolici, ca comisar  
guvernial. El s'a prezentat în congres îm-  
preună cu secretarul său Ioanović, fiind  
ambi îmbrăcați în „dizmagyar”. La intra-  
rea comisarului în sală, o companie de  
onore a făcut onorurile obișnuite.

Nikolici a deschis congresul printr'o  
vorbire rostită la început în limba maghiară.  
Spuse, că el este numit de Maiestatea Sa  
comisar regesc și dete cetire, prin secre-  
tarul său, decretului prealalt privitor la  
acêsta numire. În decursul cetirei decretu-  
lui, compania de onore a dat salve și a  
făcut onorurile. La urmă Nikolici își con-  
tinuă vorbirea în limba sêrbescă, esprimân-  
du-și mulțămirea, că Maiestatea Sa l'a dis-  
tins și de astă-dată cu încrederea sa toc-  
mai pe el, care „încă face parte din ace-  
lași popor și profesază aceeași religie, ca

și d-nii deputați ai congresului”. Își es-  
primă în fine convingerea, că congresul,  
„ținând sêmă de statutele și legile țerei”,  
va soi să lucreze după intențiunile monar-  
chului și să se arate vrednic de încrederea  
acestuia.

La vorbirea comisarului a răspuns pa-  
triarhul Branković, aducând în numele  
poporului sêrbesc mulțămită Maiestății Sale.

După acêsta comisarul Nikolici luă  
loc la tribună și adresă încă câteva cuvinte  
membrilor congresului, provocându-i să se  
constitue sub presiul patriarhului, pre-  
sentându-i acestuia mandatele, ér după ce  
se vor face verificările, să alégă un vice-  
președinte dintre mireni și notarii de lipsă,  
ér lista deputaților verificați și a funcțio-  
narilor aleși, patriarhul să i-o comunice  
lui numai decât și să 'i se trimită tot-  
odată o deputațiune din sinul congresului,  
căreia să-i comunice misiunea ce o are  
dela Maiestatea Sa. Cu acestea comisarul a  
părăsit sala, fiind petrecut până la ușă de  
patriarh și de episcopi.

Acum patriarhul ocupă locul presi-  
dial. Imediat se ridică atunci Ioan Zivko-  
vić, fost șef de secțiune croat, care făcú  
următoarea declarațiune:

„Ca cel mai vechiu membru al con-  
gresului, vin să declar în numele meu și  
a altor 65 soți de principii ai mei, cumcă  
regret, că Escelența Sa d-l comisar reg. a  
adresat primele cuvinte în acest congres într'o  
limbă, care după statutele congresului și după  
regulament nu este limbă oficială a congresu-  
lui bisericesc și că astfel majoritatea mem-  
brilor congresului n'a putut pricepe aceste  
prime cuvinte ale comisarului reg.”

După asta patriarhul provocă pe  
candidații de advocați Stanojević, Brena-  
lav și Mendioi, ca cei mai uneri între mem-  
brii congresului, să primescă oficiul de no-  
tari. S'a ales tot-odată comisia pentru ve-  
rificarea deputaților.

La 2 ôre patriarhul 'Branković a  
dat un banchet, la care a invitat câte 5  
membri fruntași din fie-care partidă. Libe-  
ralii și conservativii au primit invitarea,  
radicalii însă nu. Primul toast l'a ținut pa-  
triarhul pentru monarch; al doilea tot pa-

## FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

### Un admirabil tip caracteristic: David Almășanu

Schiță biografică de Ioan Popca.

(2) (Urmare).

Dece ani și mai bine a petrecut el  
astfel, șeci ani de muncă dascălescă îm-  
preună cu cele mai plăcute distracții în  
familia și afară în natură, al cărei prietin  
era, de la 10 August 1837 până la anul  
1848, când din ordinul puterilor protectore  
Rusia și Turcia se închiseră școlile din  
causa revoluției, care izbucnise și la care  
a luat parte activă și Almășanu, fiind de-  
numit de comisar extra-ordinar pentru mân-  
ținerea patriei, „ca să lumineze poporul, să  
asculte de legi, să lucreze moșile boerilor,  
până când se vor fi eliberat din starea lor  
de clăcași”. Pentru acêsta a fost arestat la  
București 3 luni la mănăstirea Văcărești,  
împreună cu alți tineri în număr de peste  
200, fiind păziți de 250 Muscali. Toți banii,  
ce-i avea la sine, i-s'au luat și i-s'au dat

numai după ce eși din prinsore. Intorcân-  
du-se la Văleni, ca să-și vadă de lucrurile  
ce le-a fost lăsat acolo, fú din nou arestat  
în condiții și mai aspre. Doi dorobanți 'l  
păziau la ușă, ca a doua di să-l ducă mai  
departe la Ploesți și de aici pôte să-l es-  
corteze în Rusia. Dér scâpând printre do-  
robanți, travestit în haine țărănesci, ce 'i  
le dase un negustor din Văleni, fugi spre  
Ardeal. Ajungând la mănăstirea de la Cheia  
la frontiera țerei, a intrat în biserică, s'a  
închinat și starițul mănăstirei i-a dat un  
om, ca să-i arăte un loc ascuns, unde, de  
cumva stăpânirea locului ar trimite în urma  
lui să-l prindă, să nu-l pôtă găsi. În locul  
acesta a petrecut o di și o nôpte, când  
erăși veni omul să-l trecă „posada” său  
granița. După ce se făcú ziua, ca nu cum-  
va să-l prindă cine-va, se ascunse într'o  
peșteră. În apropierea sa mergea un „do-  
robanț” și Almășanu 'l auzi pe acesta în-  
trebând pe un om din Săcele, nu cumva  
a trecut „profesorul prin vamă pe aici?  
Acesta 'i răspunde: „Ce să trecă pe aici?  
a avut el alte locuri pe unde să trecă, pen-  
tru că aflându-mă eu odată la esamen,  
„profesorul” întrebă pe un școlar, decât

ar vré să mergă în Ardél, ce drum ar avé  
să facă? Și nesciind șolarul, „profesorul”  
răspunde în locul lui: „Ascultă Mirică, ast-  
fel se numia șolarul, „dăcă aș vré să merg  
în Ardél, eu m'aș duce tiptil pe colo și pe  
colo și aș eși toama la Vama Șanțului. Așa  
dér nici vorbă nu e să se afle el p'aici”.  
Dér Săceleanu scia fôrte bine, unde era as-  
cuns Almășanu, n'a vrut însă să-i spună  
nimic și și-a cătat de cale. După ce a în-  
serat, Almășanu a eșit din peșteră și a ple-  
cat mai departe și ajungând la frontieră,  
a ingenunchiat și a sărutat pământul sfânt al  
țerei Românesce, dicând: „Domne! decât cumva  
eu am făcut vre-o greșală în privirea mântuirii  
țerei, dă-mé legat, ér de nu, scapă-mé”. Si așa  
a trecut frontiera și a tras la un cordon, pă-  
zit de grăniceri unguri, unde a rămas peste  
nôpte. Dimineața a plecat pe jos și a venit  
la „Vama Șanțului” și de acolo la Săcele,  
unde, sdrobot de osteneală, a tras la părin-  
tele Neagoe Popca din Satulung, bolind aici  
3 săptămâni, până ce venind protopopul  
Popasu în visitația în localitatea numită,  
il luă cu sine și 'l duse la Brașov. Aici  
Almășanu a ședut la Popasu 6 săptămâni,  
când apoi, făcându-se alegere de vice-că-

pitan\*) al districtului Făgărașului, a fost  
ales în funcțiunea acêsta. Însă nu funcționă  
mult timp, căci izbucnind revoluția și în  
țera nôtstră, fugi în România, pe la granița  
Branului, la Câmpulung, unde a fost are-  
stat pentru a treia ôră de un comisar ro-  
mân, la ordinul Muscalilor ca să prindă pe  
cei ce au luat parte la revoluția din 1848.  
Fú dus la București, unde a stat închis  
2 săptămâni și de aici fú trimis sub escortă  
de 4 cazaci cu săbiile scóse și de un oficer  
muscălesc la mănăstirea de la Văcărești,  
unde mai fusese odată închis, și unde a  
petrecut 2 1/2 luni. A dat Dumneșeu însă,  
că prin mijlocirea consulului austro-ungar  
a scăpat, fiind pus pe picior liber.

În anul 1851 veni Almășanu erăși în  
Ardél, la locul născerei, să-și vadă pe iu-  
biții săi părinți, pe cari nu-i vêduse de  
mult timp, ér în anul 1852, voidnd să se  
întôrcă în România, să abătú din drumul  
său la Brașov, unde se întelni cu proto-  
popul Brașovului, auctorul și conducătorul

\*) Vice-căpitan său comite suprem (ungu-  
resce Főispán) este un post egal cu postul de  
director de prefectură.

riarhul pentru ministrul-președinte Banffy, pentru guvernul unguresc și pentru banul croat; al 3-lea toast l'a ținut pentru br. Nikolici etc.

Ôre-care senzațiune a produs *toastul comisariatului regesc*, ridicat la prânzul festiv în sănătatea patriarhului și a membrilor congresului. Escelența Sa dîse:

„Astăzi în ziua S-lui Petru, a păzitorului oheilor raiului, am deschis, conform îndrumărilor prea înaltului și iubitelui nostru rege, congresul bisericos sârbesc, care sub președinția patriarhului, cu voia lui Dumnezeu, va inaugura în curând activitatea sa fructiferă. Dacă ni-ar fi permis să asemănăm lucruri luse și cele oerose, atunci și Sînția Sa patriarhul sârbesc este păzitorul oheii dezvoltării noastre culturale. Patriarhul a deschis congresului porțile prin aceea, că s'a rugat de Majestatea Sa, ca să conchese congresul, pentru ca să asigure bisericii ortodoxe sârbescoi autonomia ei. Majestatea Sa a binevoit preagrățios să asculte rugarea patriarhului. Poporul sârbesc și-a ales trimișii săi, care împreună cu patriarhul vor coreșpunde marilor și înaltelor lor probleme. Este dorința mea cea mai fierbinte, ca acestea să fi realizate. Este această totodată dorința tuturor, care ne aflăm aici. Ridic paharul meu în sănătatea patriarhului sârbesc, în sănătatea deputaților congresului sârbesc, ce a fost deschis azi”. (Cuvintele acestea au fost salutate cu vii aclamări.)

## CRONICA POLITICA.

— 1 (18) Iulie.

Privitor la telegrama împăratului Francisc Iosif către Sultanul s'a pronunțat și presa franceză și engleză. „Soleil” dîce: „Publicând în mod oficial depeșa sa, împăratul Francisc Iosif a scîut, că se angajează nu numai pe sine, ci și pe ceilalți suverani, căci a dat expresiune sentimentelor guvernelor europene”. Diarul „Gaulois” vede în telegrama de mai sus o dovadă a armoniei dintre puteri. „Republique Francaise” vede în telegramă constatarea, că concertul puterilor există mai departe.

Tot așa de favorabil interpretază foile engleze telegrama monarhului nostru către Sultanul. „Times” îi atribuie o importanță cu atât mai mare, cu cât dintre toate marile puteri nici una n'a arătat o amioțită atât de constantă, ca tocmai Austro-Ungaria. „Standard” dîce, că Sultanul trebuie să se convingă acum, că concertul european nu este numai o ficțiune. „Daily News” se bucură de dovada, ce o dă telegrama, că puterile sunt unite în cestiunea graniței.

Etă detalurile. ce se comunică din

spiritual al gimnasiului românesc. Erau atunci numai 3 clase gimnasiale, avînd fiecare clasă câte un profesor în persoanele decedaților Gravrii Muntenu, Iosif Barac și Vasile Oroianu. Ca să se pōtă deschide și clasa IV-a, era de lipsă încă o putere didactică, ér pentru a puté primi dreptul de publicitate, cerut de la guvernul țerei prin intermediul episcopului Andrei Șaguna, școlele trebuiau — conform legilor existente — să aibă un corp didactic compus din 6 profesori. Etă cauza, pentru care protopopul Popasu stăru cu insistență pe lângă Almășanu și nu se lăsă până nu-l înduplecă să renunțe la postul său incomparabil mai bine dotat din Vălenii-de-Munte și, în etate de 45 de ani, să începă o nouă carieră, slab dotată, pe când gimnasiul nu era asigurat, decât pe 10 ani.

32 de ani a servit Almășanu acestui institut, răspîndind între tinerimea școlilor noastre lumina adevărului, de care era înfăcărât sufletul său rêvniitor pentru propășirea iubitelui său nēm românesc, până la anul 1884, când prin o hărtie adresată Eforiei școlilor ceru să fi pus în pensie, în etate de 77 de ani.

De atunci încōce, până la sfêrșitul

orașul Eger, în Boemia, privitor la intrarea germană oprită:

„Duminea la 9 ore dimineța vre-o 10,000 de ômeni, adunați din tōte părțile, în frunte cu 50 de deputați au pornit spre casa de tir. Ajungînd aici, au cerut dela funcționarii politici să li-se deschidă casa, ca să țină adunarea, a căreia oprire nu fusese comunicată și deputaților, care asemenea au convocat'o. Casa de tir nu li-s'a deschis și li-s'a pus în vedere dispozițiunile legale. După această, deputații cu mulțimea de popor au mers la primăria spre a compune un protest; după aceea s'au dus la căpitănia districtuală, spre a protesta la protocol. O mare parte dintre cei înfățișați au făcut o escursiune la Waldsassen. Când s'au întors de acolo în Eger, au demonstrat înaintea statuei lui Iosif, cântînd „Wacht am Rein”. Atunci gendarmii, fiind insultați de popor și amenințați cu bătute, s'a recovirat miliția, care a împrăștiat mulțimea. S'a întemplat în urma această o ciocnire între puterea armată și mulțime. Soldații s'au luptat cu patul pusei. Poliția a atacat masele cu sabia. Unei femei i s'a frânt mîne, mai mulți au fost greu răniți. S'au făcut vre-o 100 de arestări. Iritația în contra nemilōsei procederi a organelor puterii publice e fōrte mare”.

„Neue fr. Presse”. vorbind de cele petrecute în Eger, dîce: „Etă unde am ajuns! Cu patul pusei și cu baioneta trebuie să se câștige valōre ordonanțelor de limbă ale guvernului!”

Pe Sârbii din Turcia îi preocupă mult idea, de-a obține și ei dela Pōrta otomană o recunoscere a naționalității lor. Adeseori ei au petiționat la Pōrtă, cerînd să recunoscă naționalitatea sârbă din Turcia, dér în totdeauna li-s'a rēspuns, că Sultanul nu clasifică pe supușii săi după naționalitate, ci după religie. Astă-primăvară, când raporturile erau mai încordate între Turcia și Grecia, și când Sultanul avea interese de-a câștiga bună-voința Serbiei, el le puse în vedere Sârbilor, că va recunoșce naționalitatea sârbă și că le va permite să-și înființeze școle. În faptă s'a și proclamat pentru Sârbii libertatea, de a-și pute înființa școle, dér pentru a puté înființa școle sârbescoi în Turcia sunt încă multe piedeci de delăturat. Naționalitatea încă nu li-s'a recunoscut, dér fiind-că față de supușii români Sultanul s'a arătat mai concisiv, Sârbii cu atât mai mult vor să stăruie acum pentru a fi și ei împărțaiți de aceeași grație și favoruri, ca și supușii români. Agitația în direcția această e mare nu numai între Sârbii din Turcia, ci și între cei din regat, dela carei cei dintâi își iau inspirațiile.

vieței, 27 Martie, 1897, bētrănul Almășanu a dus mai mult o viață retrasă, petrecîndu-și timpul în societatea vechilor eliciți Români, la ale căror idei se întineria sufletul său, recreîndu-se și indemnîndu-se spre lucrări frumoșe poetice.

Numai rar l mai vedeam pe bētrănul „Domn”, cum l numiau școlarii săi per eminentiam, plimbîndu-se încet pe aleiul de sub „Tēmpa”\*) în redingotă nēgră, cu pălărie înaltă, rēspundēnd cu politeță vedită dinaintea capetelor descoperite ale tinerilor, care l salutau ca pe o gloriă a gimnasiului, și strecurîndu-se printre lume, în care nu mai era contimporan. Dragostea de viață, această făclie ce arde, chiar când nu mai are ce arde, îl făcea încă fericit și în aceste zile de adēnci bētrănețe.

(Va urma.)

## Zoologia medicală a țeranului român.

De Dr. N. Leon.

(Urmare.)

Diptere. — Românul deosebesce mai multe feluri de diptere:

\*) Un munte din apropierea nemilōcită a Brașovului.

## SCIRILE ŢILEI.

— 1 (18) Iulie.

Conferența interparlamentară. Este scint oă a VIII-a conferența interparlamentară se va ține anul acesta la Bruxelles (Belgia) și se va deschide în ziua de 6 August st. n. După cum anunță biroul din Berna grupului român, adesiunile la această conferență se fac direct la Bruxelles sau Berna adresînd scrisorile d-lui dr. Gobat. Până acuma au venit adesiuni din Ungaria: Gyula Just, Baron Teodor Nicolici, consilier intim al M. S. Imperiale și Regale, Wladimir Nicolici și Pazmandy, fost deputat, agentul guvernului unguresc. Din România: Petre Grădișteanu, vice-președintele Senatului; N. Ionescu, senator; Stroe Beloescu senator; Dr. Iovitz senator, T. Rafal, fost senator; V. A. Urechia, vice-președintele Senatului; A. Enacovic, N. Fleva, Ion N. Guran, C. Maltezianu, N. P. Moroianu, Naum Mărculescu, A. Păoleanu, Ion Posnaru-Bordea, G. A. Scortescu, I. Villacrose și Em. M. Porumbaru, deputați. — Biroul interparlamentar anunță pe cei ce au aderat la această conferență, că nici o altă reducere de preț nu se pōte acorda chiar în Belgia, decât aceea de 20 la sută, ce se acordă în tōte țările, care fac parte din Uniunea căilor ferate germane, biletelor circulare, care sunt valabile 60 zile încolo și înderēt.

Escursiunea corului de copii la Săcele. Corul de copii — după cum am luat deja notiță — va face în Duminea proximă, 6 (18) Iulie a. c., o escursiune la Săcele cu următorul program: Plecarea din Brașov se va face Duminea dimineța la 7 ore cu tramvaiul; la ôrele 9 corul va funcționa la serviciul liturgiei, oficiat de mai mulți preoți în biserica cea nouă din piața Cernatului. La 12 ore va fi masă comună în grădina „Ernst”, ér la ôrele 3½ d. a. corul va da un concert tot în grădina această (lângă gara din Cernat). La 7.40 sēra corul va pleca cu tramvaiul către casă. Atragem deosebita atențiune a publicului din Brașov și jur asupra acestei escursiuni, care promite a fi frumoșă. Programul concertului vom publica-o în N-rul de mâine.

Accident nenorocos. Pe linia tramvaiului din mijlocul orașului s'a întemplat astăzi un accident nenorocos. O femeie bētrănă sascoă din Curmătură, vrînd să trecă peste drum la cafenēua Drexler, a fost atinsă de locomotivă și aruncată la o parte. Atunci, cādēnd jos, haina ei s'a acățat de scările unui vagon și a fost tirită o bucată bună pe pietrii, așa că față ei s'a belit, urgēndu-i mult sänge. Numai după mai multe strigăte ale celor dimprejur a fost oprită mașina. Biata femeie a fost transportată la spital. — Nu pentru prima-

ora ne-am jăluit, că tramvaiul aici în oraș merge prea iute, în contra presoriselor. Cerem, ca direcțiunea tramvaiului să ia măsurile cele mai energice spre a se evita în viitor asemenea accidente. Să se dea ordine stricte mașiniștilor, ca să fiă cu băgare de sēmă, căci pōte să se întemple, ca cine-va, care trece pe dinainte, să nu audă signalul, fiind pōte chiar surd, cum s'o fi întemplat și ou biata femeie din cestiune.

„Kulturegylet“-urile în amorțelă. „Patrioții” sunt siliți să constate cu multă durere, că în timpul din urmă a intrat lucrul cel rău în tōte „Kulturegylet“-urile de pe „globul unguresc”. Unele se cērtă, altele se înocăeră și tōte împreună au cădūt într'o grea letargie. Vrînd să le deștepte cum-va din această amorțelă, un „patriot”, cu numele Gerloczy Károly, a făcut tuturor „Kulturegylet“-urilor propunerea, ca să constituie un comitet central, care ca și un Lucifer să planeze asupra tuturor „Kulturegylet“-urilor din lume. Cu propunerea această se frământă acum șefii societăților de maghiarisare. Mulți dintre ei au și primit'o. Că ce isprăvi vor face „Kulturegylet“-urile sub dirigerea acelu comitet central vom vedé. Ceea ce vedem astăzi însă este, că maghiarisatorii și-au cam pierdut din entuziasm.

Principele Bulgariei a plecat din Roma Duminea după amēzi. El merge direct în România. Regele Italiei a petrecut pe principe la gară, unde s'au înfățișat și tōte căpeteniile autorităților din Roma. Regele și-a luat în modul cel mai cordial rămas bun dela principele Ferdinand.

Petrecerea din Betlean, comit. Solnoc-Dobăca, ce se va ține în 25 Iulie n. c., după cum se pōte conchide din pregătirile ce se fac, are să fiă o petrecere frumoșă. Ca întregire a invitației, ce am publicat'o deja, comitetul arangiator ne rōgă a da loc încă următoarelor: „On. Domni, care din eróre, sau din neocunoscerea adresei, n'au primit invitație, prin această sunt rugați a se considera ca invitați. Betleanul este un centru în mijlocul unui cerc frumos și mare românesc. Prospece avem frumoșe de public numeros. Stațiune de cale ferată în loc. Trenul sosesc în Betlean de către Bistrița la 6 ore a. m. și la 3 ore p. m. De către Clușiu, Deșiu sosesc în Betlean la 11 ore a. m. și la 8 ore sēra. Ne rugăm de sprijinul On. inteligențe române, fiind scopul sânt și național. La revedere! Betlean, 12 Iulie n. 1897: Comitetul arangiator.

Scandal într'o adunare. În Budapesta a fost convocată alaltăeri o adunare socialistă a calfelor de prăvălii. Adunarea s'a întrunit într'o cafenea și era publică, putēnd să participe, ba chiar să și vorbescă ori-oine. S'au dus și câți-va „pa-

Musca. *Musca domestica*, Linn. Mouche domestique. Stuben-Fliege. Se spală geamurile sau farfuriile murdărite de muște (pe care s'a depus excrementele) și se bea ca diuretic.

Muscoiu. *Musca albastră*. Musca vomitoria, Linn. Mouche bleue, Mouche vomissante, Mouche bleue dela viande. Brumfliege, Schmeissfliege.

Musca de cireș. *Trypeta cerasi*, Linné. Oestre du cheval. Binderbiesfliege, Rindsbremse. — Depune larvele sale pe corpul calului în părțile unde el se linge de obicei; din ouă ese larvele pe care calul lîngându-se, le ia cu limba și le introduce în tubul digestiv, unde cu mandibulele lor croșetate se fixează de părății stomacului, își lēpădă pielea de mai multe ori și la un moment dat se desprind și sunt eliminate afară cu excrementele, dezvoltându-se mai departe, devin insecte complete.

Taunul. *Tabanus bovinus* Linné. Taon. Bremse, fōrte comun la noi.

Chicherița de oiă. *Melophagus ovinus* Linné. Sohat-Bremse.

Chicherița de cal. *Hippobosca equina* Linné. Mouche-araignée. Pterd-Bremse.

Țințarul. *Culex pipiens*. Cousin. Gemeine Stechmücke. — De țințari se afumă cu baligă de cal sau de vacă, când te înțapă, te ungi cu spirt de sare. Să mai dîce muște la albine, și musculițe la alfidle aripate.

Larvele de muște (asticoats), se numesc în genere viermi sau giermi. „A bătut musca” adică și-a depus larvele. Larvele de muscoiu (*M. vomitoria*) se numesc în special mușțai; cele de *Oestrus equi* trîniți; cele de *Eristalis tenax*, cōdaști; cele de *Sarcophaga germi de rană*, sunt larvele care se dezvoltă în diferitele părți ale corpului uman (*Myiasis*). În anul 1887 s'a găsit de d-l Dr. Popescu la o fetiță de 12 ani din Muscel, în conductul auditiv al urechei externe, nouă viermi, care au fost determinați de d-l profesor R. Blanchard dela Paris ca larve de *Sarcophaga magnifica*.

Pentru germi se descăntă în modul următor:

Descăntă Duminea dimineța pe neșpălate și dîci:

Căți împărați în rai, atâtea germi să rămăe în bubă; căți popi și câte preutese în rai, atâtea germi să rămăe în bubă la



trioți", ca Geiger, Kugler etc., cari și-au cerut cuvânt și au început să vorbească insultând pe socialiști. S'a iscat din cauza acesta o certă și la urmă o bătaie strajnică între socialiști și nesocialiști. Seauzele, paharele, sticlele sbureau în aer, spărgând capete și ferești. Intr'aceea la stradă, înaintea cafenelei, se adunară vre-o 400 de oameni, cari și ei se înghetară de capete, iscându-se o luptă strajnică, pe care poliția abia o putu suprima. S'ntelege, adunarea nu s'a mai continuat.

### Sciri din România.

— *Munir-paşa la Sinaia.* Cetim în „Monitorul Oficial”: Vineri, M. S. Regele a primit în audiență pe Exo. Sa *Munir-paşa*, mare măestru de ceremonii și drogman al Divanului imperial otoman, însărcinat din partea Majestății Sale Imperiale Sultanului cu o misiune specială către M. S. Regele. Exo. Sa se întorcea dela Londra, unde fusese trimis, împreună cu mai mulți demnitari, pentru a reprezenta pe M. S. I. Sultanul la jubileul Reginei Angliei. După audiență, Exo. Sa a fost reținut la dejun.

— *Manevre nu se fac.* Față cu epidemiile, cari bătute în mai totă țera din pricina inundațiilor, e vorba ca anul acesta să nu se facă manevre. Ministrul de război n'a luat încă o hotărâre definitivă, însă această chestiune se va discuta într'un apropiat consiliu de miniștri după ce se va lua și avizul M. S. Regelui. Se crede că „Drapelul”, că trupele nu vor face decât nise micșor marșuri în cursul lunii Septemvrie.

— *Comitetul incendițiilor* a primit Lunii suma de 100.000 lei, din cari Banca Națională a dat 40.000, Casa de depuneri 40.000 și Primăria 20.000.

— *Apele din Galați* au început a fi pompat. În două trei zile apele vor fi toate pompat și stradele vor fi curățite. Casele cari au fost sub apă și cari nu s'au dărâmat, sunt într'o așa stare că prezintă un adevărat pericol. Unele din ele stau să cadă. Funcționarii vamali au început a lucra în localul vamei, unde este încă puțină apă, dăr care se retrage. Dignul din strada Ceres este aproape reparat. Căldurile cele mari fao însă din moiră o pastă fierbinte care amenință să infecteze orașul. Medicii au început a lua măsură de dezinfectare și pentru acele locuri.

*Focul din Ștefănești.* Despre acest foc s'anunță: Nenorocii locuitorii, surprinși de foc în timpul somnului — căot incendiul a început pe la meșul nopței, — fugeau în toate părțile desperați strigând după ajutor, care nu li se putea da, focul a început dela brutăria evreului Osias și s'a întins foarte

cutare (ii dicit pe nume); câte vrăjitoare în rai, atâtea germi să rămăe în bubă; cum nu pot eu să merg Duminecă despoat la biserică, așa să nu pôtă să mai stea germi în bubă la cutare (ii spui pe nume); căți bețivi or fi în rai, atâtea germi să rămăe în bubă la cutare (ii spui pe nume).

*Purecele. Pulex. Puce. Floh.* — Ei sunt de mai multe nămurți; altfel e purecele de om, Pulex irritans și altfel purecele de căne, Pulex canis. Contra purecelor să așterne în casă și în așternut frunze și flori de pelin.

*Ploșnițele, păduchele de lemn. Acanthia, lectularia. Punaise. Bettwanze, Hauswanze, Wandlaus.* — Ca să piară ploșnițele din casă, să afumă în Vinerea Paștilor cu oolivă furată dela vre-un mort său să pun câte-va ploșnițe într'o trestie și să aruncă trestia pe o apă curgătoare dicitând din gură: cum fuge apa departe, astfel să fugă și ele.

*Goangele* care se gonesc pe apă (Hidrometra), să prind cu site, să fierb și să dau la vite să bea, spunând din gură: cum să gonesc goangele pe apă, așa să se gonescă vita.

(Va urma.)

repede, fiind ajutat de un vânt puternic, care sufla din spre Basarabia. Pe la orele 4 dimineața focul cuprinsese mai multe strade. Subprefectura, primăria, șoala percepția, biserică, au fost distruse de incendiu. Abia s'au putut scăpa unele dosare ale autorităților. S'a telegrafat după ajutorul pompierilor din Botoșani și Iași, cari au și sosit a doua zi. Focul a fost stins cătră sēră de pompieri, cu ajutorul armatei și al locuitorilor. Au ars în total vr'o 300 de case. Mulți copii și oameni lipsesc. Se crede că ei au cădut pradă flăcărilor. Locuitorii sunt în cea mai mare miserie, fără adăpost, fără haine și fără mâncare. E o jale ne mai pomenită în micul târg; oamenii vin să-și caute printre dărâmături lucrurile cari au mai rămas. S'a luat măsură să se împartă hrană celor rămași fără nici un ajutor.

— *Intoxicația din nebăgare de sēmă.* Tinerul doctorand dela universitatea din Bucuresci Dimitrie Assador a încetat din viață Sâmbătă, în urma unei intoxicații cu morvă. Densul își prepara examenele și teza de doctorat și făcea experiențe asupra seroterapiei antirabice. Pentru scopul acesta își pusese nise epuri inoculate cu virusul fix al turbării într'un coteț de fier, dăr apoi îi scoose și i așezase într'un coteț de lemn, în care fuseseră înainte nise epuri inoculate cu morvă pentru experiențele d-lor medici veterinari Rank și Motoc. De aci nenorocitul tiner, care a neglijat măsurile antiseptice (spălături cu sublimat coroziv) a contractat virusul acesta puternic, probabil prin vr'o sgărietură, căot microbii morveii nu se absorbă nici odată prin inspirație. E de remarcat sorie „Timpu” neglijența acestui tiner care, în Aprilie anul acesta chiar, se intoxica cu virusul turbării și a trebuit să urmeze tratamentul contra turbării. La institutul de bacteriologie, unde unul din raportorii noștri a fost după informațiunii, se deplângea mărtea acestui tiner, victimă a imprudenței sale și care n'a ascultat sfaturile ce i-se dedeau asupra pericolului la care se expune dacă nu ține sēmă de regulile antiseptice. Un servitor, anume Vasile, care veduse pe Assador cu căta neglijență umbra cu animalele infectate a dicit de mult: „D. Assador nu mōre acasă!” Cuvintele servitorului a fost o nenorocită profecție. — Tinerul dr. Assador, era unicul sprijin al unei mame care rămăe cu șese copii într'o complectă miserie. Colegii lui au deschis o listă de subscripțiune pentru a acoperi cheltuelile de înmormântare.

— *Expulsare.* Ministrul de interne a ordonat expulsarea, pe cale administrativă, a următorilor Români, stabiliți prin comun și cari s'au introdus în mod clandestin, venind din Basarabia: Vasile și Dimitrie Hurduială, V. Voitic, Grigore Cazac și Ivan Bizdagă.

— *Falsificări de timbre.* În afacerea vechilor timbre postale falsificate am fost anunțat, că d-l Zernoveanu, contabil la societatea cooperativă din R.-Sărat a fost pus în libertate de poliția din Bucuresci, aflându-se că Zernoveanu nu este culpabil, ci a fost uumai una din victimele falsificărilor. Etă cum stă afacerea: Zernoveanu se pomenese într'o zi cu Bernat Weis, care îi arată mai multe timbre vechi și-i spune, că vrea să le vândă cu un preț bagatel. Zernoveanu, creșd că sunt veritabile a dicit, că le cumpără, însă o condiția, ca mai întâi să le vândă la Bucuresci și apoi să dea banii lui Weis, care cerea pe ele 700 lei (timbrele de nu erau false valorau suma întreită). Drept garanția Zernoveanu depuse în mâinile asociatului Weis 700 lei. Zernoveanu merge la Bucuresci și se duce la magazinul de timbre Birnbach din Pasagiul-Român. Aci timbrele fură recunoscute de false, ér Zernoveanu arestat. Dovedindu-se însă nevinovăția lui Zernoveanu, care avea credința, că timbrele sunt bune, căot altfel n'ar fi mers cu ele la Bucuresci, a fost liberat, Bernat Weis este arestat la Râmnicul-Sărat. El la toate întrebările a răspuns: „Timbrele le am dela tata, nu sciu de unde le-a luat

el”. La perohisiția însă s'a găsit la Bernat și o sorisōre scrisă în jargon evreesc de tatăl său Aizig Weis. În acesta sorisōre tatăl său îi spunea, că timbrele, ce i-lea trimis odată cu ea sunt false și ori ce s'ar întâmpla să nu spună dela cine le are. Se crede, că însuși Aizig Weis e autorul falsificării. La acesta s'a aflat 200 timbre false, el a declarat, că le are dela un fiu al său mai mare, cu numele Herșou.

— *Copilul monstru.* Femeia Maria, soția locuitorului Dumitru St. Crăciunescu, din comuna Ponoșele, județul Mehedinți, a născut o fetiță căreia îi lipsese dela mână stângă două degete, degetul al doilea și al treilea; ér de la mână dreaptă lipsese degetul oel dintăi, arătătorul și al treilea, oel al patrulea și al cincelea sunt lipite unul de altul, ér la ambele picioare are numai câte două degete. Atât mama oât și copilul sunt sănătoși.

### Convocări.

Adunarea generală a despărțământului Cohalm al „Asociațiunei transilvane pentru literatura rom. și cult. poporului român” se va ține în anul acesta în Cohalm la 1 August st. n. la 2 ore p. m. în sala șoalei rom. gr. or.

La această adunare se invită cu totă onōrea membrii Asociațiunei, cum și toți binevoitorii acestei instituțiuni.

*Programa:* 1) La 2 ore p. m. deschiderea adunării prin directorul despărțământului. 2) Raportul despre activitatea comitetului dela ultima adunare generală. 3) Raportul casarului despărțământului. 4) Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea tacselor. 5) Eventuale disertațiuni. 6) Statorirea bugetului pe anul următor. 7) Alegerea a doi delegați la adunarea generală a asociațiunei, ce se va ține în Mediaș a. o. 8) Alegerea biroului și a comitetului pe periodul de 3 ani. 9) Curente. 10) Alegerea unei comisii pentru verificarea potrocolului. 11) Încheierea adunării.

Din ședința comitetului despărțământului Cohalm al Asociațiunei transilvane, ținută în 17 Iunie 1897.

N. O. Mircea,  
director desp.

Ioan Banușiu,  
notar.

Adunarea generală anuală a *Reuniunei Femeilor Române Sălăgene* se convocă pe 2 August st. n. orele 10 a. m. în comuna *Unimăt*.

P. t. membrii ai Reuniunii și toți, cari se interesază de cultura femeii române sunt invitați să binevoiască a participa la această adunare generală.

*Programul adunării:* 1) Deschiderea adunării prin președintă. 2) Raportul comitetului asupra activității de peste an. 3) Alegerea unei comisii pentru cenzurarea raportului comitetului și a rațiuniei anuale. 4) Alegerea unei comisii pentru înscrierea taxelor de membri. 5) Raportul comisiiunilor de sub 3 și 4. 6) Alegerea comitetului și a funcționarilor Reuniunii pe 3 ani următori. 7) Pertractarea propunerilor insinuate. 8) Defigerea locului și timpului pentru adunarea generală viitoare.

Din ședința comitetului Reuniunii femeilor române Sălăgene, ținută în Șimleu la 27 Iunie 1897.

A. Cosma,  
secretar.

### Literatură.

Șoala modernă, revistă a învățământului de toate gradele, apare la 1 și 15 a fiă-cărei luni în Bucuresci (Strada Fântăni Nr. 22) sub direcția d-lui A. Lupu-Antonescu, ér prim redactor: d-l Ion Ciocărlie. Anul I nr. 3 dela 1 Iulie c. conține: Esamele generale. — Metodica în șoalele normale. — Literatura pentru școlari. — Educațiunea și armata. — Doi profesori onorifici într'un portret, originalul în Bărlad. — Instrucțiune fără educațiune. — Ale șoalei, în diarele politice. — Sciri școlare din țera și din străinătate. — Scieri asu-

pra reformei învățământului secundar. — Cărțile pentru premii școlare. — Anteproiectul de modificări aduse programei șoalelor primare. — Poșta redacției. — Cărți nouș.

Pentru cei ce voiesc să jōce teatru am scos în broșură separată frumoșă comedie în trei acte Săpătorul de bani, localizată de Antoniu Popp, — e o piesă instructivă, ușoră și foarte potrivită pentru popor. Broșura conține 42 pagini și se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu”, în Brașov pentru prețul de 12 cr. Trimisă prin postă 14 cr.

### ULTIME SCIRI.

**Praga, 12 Iulie.** Mare agitația domnesce aici din cauza scirilor so-site dela Eger. Iritațiunea și-a ajuns culmea când s'a aușit aici, că în Eger au fost conflicte cu puterea armată, și că, la porunca guvernului, între Eger și Praga s'a rupt comunicațiunea telefonică. Foilor cehe li-se anunță din Viena, că va fi declarată starea de asediu în Eger și împrejurime.

**Eger, 12 Iulie.** Intre cei arestați în cauza esceselor de erii se află și doi cetățeni din imperiul german.

**Carloveș, 12 Iulie.** Se crede, că Joi se va constitui congresul național bisericesc al Sěrbiilor. Atunci se va vedé, decă comisarul reg. Nicolici va permite alegerea comisiei congresului, care de sigur va fi compusă din naționaliști și, decă da, va desbata ore congresul statutul propus de guvern, ori nu? E generală convingerea, că congresul de sigur va respinge proiectul guvernului.

### DIVERSE.

**Jubileul unui oraș.** Orașul norvegian Trondjem, locul încoronării regilor din Norvegia, în ourënd își va serba jubileul de 900 de ani dela înființarea sa. Puține orașe sa mai află în Europa asemenea acestuia. La început acest oraș, era capitala Norvegiei, astăzi însă e numai un port neînsemnat, a căru locuitori se ocupă cu comerțul și pescăritul. La serbări va lua parte și regele Oscar, care însuși a fost încoronat în acel oraș de rege al Norvegiei. Actul încoronării încă și acum se ține tot în acea catedrală vechiă, la treptele unui altar, unde odihnesc oșele sfântului Olaf fost odinioară rege.

**Patru sinucise.** De cătva timp se observă la Paris o orecere îngrozitoare a sinuciderilor așa că se pōte vorbi chiar de-o epidemie. Punctul culminant al acestei manii bolnave l'a atins împătritele sinucideri cari au costat viața a patru femei. Nenorocitele s'au otrăvit cu oxid de cărbun. Aceste femei sunt nise croitorese și vârsta lor era între 19 și 26 ani. Causa acestei sinucideri ar fi părăsirea lor de cătră amanți. Ele s'au întretinut de mult asupra planului de-a muri împreună. La 25 Iunie au pus planul lor în esecțiune. S'au intrunit în atelierul croitoresei Marechal, una din cele patru nenorocite, și a petrecut sēra într'o nespūsă veselie. Ele au fost vedute la 8 ore cumpărând cărbuni și absint. A doua zi lucrătorele care au venit la atelier l'au găsit închis. Un agent de poliție fiind chemat, dispune deschiderea ușei. Trei femei au fost găsite mōrte pe pat, a patra lungită lângă o ferăstră. Nenorocitele au lăsat rudelor scrisori. Pe masă s'a găsit o fōe semnată de toate pe care erau scrise: „Murim de bună voe și fără regrete.” În cameră s'a mai găsit un cățeluș negru, care murise și el asfixiat. Drama a emoționat întreg Parisul.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various commodities and currencies from Vienna, dated July 12, 1897.

Cursul pieței Brașov.

Table with market prices for various goods in Brașov, dated July 13, 1897.

Se caută un învățacel cu purtare bună pentru prăvălia cu mărfuri de modă și albituri a subscrisului. Iulius Popovits in Hașeg.

AVIS!

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reînvi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni. Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Advertisement for E. Tutsek, funeral home, located at Strada Porții Nr. 12, Brașov. Includes details about funeral services and prices.

Advertisement for ANUNCIURI (announcements) and insertions, with contact information for the administration.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. n. valabil din 1 Maiu 1897.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Copșa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, etc.), train types, and departure/arrival times.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte. — Semnul ← arată cu capul direcția, încătrău merge trenul.